

Jaroslav Štefec

Díky článku na serveru Novinky.cz jsem se dnes po delší době zase od srdce zasmál, i když přiznávám, že to byl smích hodně hořký. Ten článek byl vlastně spíše pouhý prepis reklamního tveetu, převzatého z Twitteru americké ambasády v Praze, uveřejněný (samozřejmě včetně kopie původního tweetu, vkusně doplněného vlaječkami USA, Ukrajiny a ČR) pod názvem „Američané darují Česku 2,7 miliardy na modernizaci armády“ a opatřený, jak jinak, poníženou děkovačkou naší slavné „ministřyně války“ Jany Černochové. A co mě na něm rozesmálo?

Směšná je už samotná deklaráce amerického „daru“ ve formě FMF (Foreign Military Financing). Jako bývalý ředitel českého Národního úřadu pro vyzbrojování a člen Rady národních ředitelů pro vyzbrojování NATO velmi dobře vím, co tyto „finanční dary“ představují a jak fungují.

Tak především jsou zpravidla směřovány do „no NATO“ chudých rozvojových zemí Asie, Afriky a Jižní Ameriky (Afghánistán, Irák, Bangladéš, ...), snad s jedinou výjimkou, kterou je Izrael. Dejme tomu. Aktuální stav české ekonomiky a situace v naší armádě této specifikaci obdarovávaných zemí reálně odpovídají. Ostatně bývalý (a pravděpodobně i budoucí) prezident USA Donald Trump se k tomu v komentáři k pohřbu britské královny, kde Joe Bidena posadili mezi premiéra ČR a prezidenta Polska, vyjádřil zcela otevřeně: „Mě by mezi představitele třetích zemí neposadili!“.

Dále platí, že tyto dary jsou vázány na povinnost nakoupit za ně příslušnou techniku a služby v USA. Což vypadá sice zajímavě, ale pouze do okamžiku, než se dozvíte a) stav oné techniky a b) cenu doprovodných služeb (výcviku, a především servisu), který budete muset hradit už hezky „za svoje“. Vzhledem k tomu, že pořizovací cena vojenské techniky se obvykle pohybuje (podle typu) od 10 % do cca 30 % celkových nákladů na její životní cyklus (tj. suma všech peněz, které do ní musíte investovat, počínaje nákupem, zajištěním lidí a prostorů pro její základnu, výcviku obsluh a nákladů na provoz, a konče jejím vyřazením z výzbroje, prodejem nebo likvidací), může nás už během pár let přijít tento „dar“ setsakramentsky draho. USA

tak zajišťují pro své zbrojařské firmy dlouhodobý stálý příjem, aniž by musely nějak zásadně hnout prstem.

Téměř bez výjimky (opět Izrael) také platí, že „obdarovaný“ stát si nemůže za takto „z nebe spadlé peníze“ nakoupit to, co skutečně potřebuje, ale to, k čemu ho zaváže „darovací smlouva“. V konečném efektu se tak může tento „danajský dar“ českému státu a nám, občanům, kterým by vojenská technika měla v rukou českých vojáků sloužit k obraně a ochraně naší země, setsakramentsky prodražit. To, co by česká armáda skutečně potřebovala, bude muset stejně nakoupit, a „za naše“.

A snad ještě pár slov ke „kybernetické obraně“, na kterou nám podle zmíněného článku Američané poskytnou 6 milionů dolarů. Asi tak. Nic nezajistí zvědavým očím, lačnicím například zjistit, jaké plánuje armáda nákupy výzbroje a výstroje a smáznout tak případnou konkurenci, dokonalejší přístup do armádních IT systémů včetně logistických, plánovacích a ekonomických, než příslušně „vytuněný“ systém „cyber defence“, posílající co chvíli „ověřovací“ informace na příslušné servery.

Samozřejmě chápu, že člověku, neznalému výše popsaných praktik, na tomto daru nemusí připadat nic směšného. Ale pro mě to směšné skutečně je. Jak z pohledu zařazení „našeho“ státu mezi „no NATO“ rozvojové země, tak z pohledu hlouposti „odborníků“ na ministerstvu války, kteří nechápou, že český stát za „dar“ ve výši 100 milionů USD odvede z peněz českých daňových poplatníků americkým firmám během příštích 10 až 15 let něco mezi 250 až 900 miliony USD za příslušné služby, servis a náhradní díly techniky, kterou by pro naši armádu možná ani nepořídil, protože ji prostě k obraně území ČR vůbec nepotřebuje.

Co je ale na celé věci skutečně nejsměšnější, je naivita českých politiků a patolízalské děkování české ministryně americké ambasádě za zdánlivě přátelské gesto, ve skutečnosti ale vyčůraný a do posledního centu pečlivě vykalkulovaný kšeft pro americké zbrojařské firmy, na který budeme mnoho let těžce doplácet. Osobně v této věci nevidím větší téma pro sněmovní výbor pro obranu, případně pro opoziční politiky, než hledání vhodného důvodu pro zdvořilé odmítnutí této „výhodné nabídky“.